

Omstillingselementer i jordbruget

Faktaark til Klimarådets rapport *Kendte veje og nye spor til 70 procents reduktion*

Marts 2020

Jordbrugets udledninger falder ikke uden yderligere tiltag

Udledningerne fra jordbruget omfatter landbrug, arealanvendelse, skovbrug og de energirelaterede udledninger fra jordbrugets maskiner. Jordbrugets udledninger er faldet med omkring 25 procent fra 1990 til i dag, men de forventes ikke at falde yderligere frem mod 2030, med mindre der bliver vedtaget nye politiske tiltag. I Energistyrelsens basisfremskrivning vil de samlede udledninger fra jordbruget være på godt 15 mio. tons CO₂-ækvivalenter i 2030.

Kendte omstillingselementer i jordbruget kan bidrage med omkring 2,3 mio. ton CO₂ i 2030

På kort sigt er der en række muligheder for at reducere udledninger fra jordbruget. Klimarådet peger særligt på fire omstillingselementer:

- Ændret foder til kvæg. Ved fxtilsætning af fedt vil dette kunne reducere udledningerne i 2030 med ca. 200.000 ton CO₂e.
- Forbedret gyllehåndtering. Hvis endnu mere gylle enten bioforgasses, forsures, køles eller udsluses hurtigt fra staldene, vil effekten af en blanding af disse tiltag give ca. 400.000 ton CO₂e i 2030
- Omlægning af arealer. Hvis man omlægger mineraljorder, hvor man går bort fra dyrkning af traditionelle afgrøder, og i stedet rejser skov og etablerer vedvarende græs eller flerårige energiafgrøder som energipil, kan man opnå reduktioner. En blanding af disse omlægninger på 100.000 ha giver en effekt på ca. 400.000 ton CO₂ i 2030 – men det vil afhænge af, hvad der præcis omlægges til.
- Udtagning af kulstofrige lavbundsgrunde. Dette forventes at kunne bidrage med 1,4 mio. ton CO₂ i 2030, men det vil afhænge af, hvor store arealer der udtages og af emissionsfaktorerne, som i øjeblikket bliver revurderet.

På lidt længere sigt er der behov for markant omlægning af fødevarerproduktion og –forbrug

Frem mod 2050, men også allerede inden 2030, er der behov for en markant omlægning af fødevarerproduktion- og forbrug for at kunne brødføde en stigende verdensbefolkning uden at ødelægge miljøet. Vores fødevarerforbrug skal i højere grad skubbes i retning af en mere plantebaseret kost, og der skal udvikles flere plantebaserede alternativer til dagens animalske produkter. Udviklingen af en mere plantebaseret fødevarerproduktion er også et element i indsatsen for nedbringe udledningerne fra landbruget i Danmark. Samtidig skal vi optimere de eksisterende produktionsformer, udvikle nye teknologier og

reducere dieselforbruget i landbrugsmaskinerne. Hvis vi lykkes med at ændre vores madvaner, udvikle ny teknologi og optimere vores produktionsformer, vil dette kunne frigive arealer til mere natur og mere skov, som igen kan bidrage til at binde mere CO₂ og give en bedre arealforvaltning. I udviklingssporet skal vi derfor have fokus på:

- Ændrede madvaner, som går væk fra de mest klimabelastende fødevarer.
- Udvikling af nye lavemissions fødevarer og af nye teknologier og produkter såsom nye fodertilsætningsstoffer og bioraffinering
- Optimering af eksisterende produktionsformer, fx præcisionsdyrkning og bedre arealforvaltning
- Reduktion af CO₂-udledningen fra landbrugs- og skovbrugsmaskiner, fx ved brug af elbaserede traktorer eller andre CO₂-neutrale brændsler.

Virkemidlerne kan både være afgifter, tilskud og normer

Klimarådet peger på, at alle sektorer skal omfattes af en ensartet drivhusgasafgift, herunder også jordbruget. En afgift vil både tilskynde den enkelte landmand til at reducere udledningerne fra produktionen og give incitament til at udvikle nye og innovative løsninger. Som i andre konkurrenceudsatte erhverv bør afgiften kombineres med et produktionsafhængigt bundfradrag, som modsvares af en afgift på forbruget af både danske og importerede klimabelastende fødevarer som fx kød og mælk.

En drivhusgasafgift kræver dog kendskab til udledningerne for hver bedrift, og indtil et sådant bedriftsregnskab foreligger, bør der gives andre incitamenter til at reducere udledningerne fra jordbruget. Det kan være:

- Simple afgifter på forbrug af kunstgødning eller antallet af køer med mulighed for nedslag, hvis der implementeres drivhusgasreducerende tiltag på bedriften.
- Normer, der fx kræver, at alle nye stalde skal have udslusningssystemer, så gyllen hurtigt kan komme fra stald til lager
- Tilskud, fx tilskud til udtagning af lavbundsjorder.

Danmark bør desuden arbejde for, at landbrugsstøtten fra EU omlægges, så den bedst understøtter reduktioner fra jordbruget både på kort og lang sigt.

Klimarådet anbefaler:

På jordbrugsområdet har Klimarådet følgende konkrete anbefalinger:

- *Arbejdet med udarbejdelse og implementering af en model for landbrugets bedriftsregnskaber bør opprioriteres og drivhusgasafgiften bør også gælde for landbruget.*
- *På den korte bane skal landbruget tilskyndes til mere klimavenlig produktion gennem en mere simpel afgiftsmodel eller en bred vifte af virkemidler, fx krav til bestemte grønne teknologier og tilskud til deres implementering.*
- *Den nuværende udtagningsordning for kulstofrige lavbundsjorder skal spille en mere væsentlig rolle i fremtiden end i dag. Det kræver dog, at ordningen løbende forbedres, hvis den for alvor skal få en effekt.*
- *Der bør så hurtigt som muligt skabes bedre viden om emissionsfaktorer og faktiske arealforhold for organiske lavbundsjorde. Udtagningen af lavbundsjorder bør dog ikke sættes i bero, indtil denne viden foreligger.*
- *Udtagningsordningen bør organiseres, så den er tilstrækkeligt fleksibel til at kunne håndtere den nye viden om forskellige jordtypers emissionsfaktorer, i takt med at den bliver tilgængelig.*